

תענית יב

דן של רב הונא: אמר רבי זעירא אמר רב הונא: יחיד שקיבל עליו תענית, אפילו אכל ושתה כל הלילה - למחר הוא מתפלל תפילת תענית. לן בתעניתו אינו מתפלל של תענית.
נסיון להבין דברי רב הונא: אמר רב יוסף: מאי קסבר רב הונא?

אין מתענין לשעות או דלמא מתענין לשעות, והמתענה לשעות אינו מתפלל תפלת תענית?

אמר ליה אביי: לעולם קסבר רב הונא מתענין לשעות, והמתענה לשעות מתפלל תפלת תענית, ושאיני הכא - דאיכא שעות דליליא דלא קביל עליה מעיקרא.

עוד בענין מתענין לשעות: מר עוקבא איקלע לגינזק, בעו מיניה:

- מתענין לשעות או אין מתענין לשעות? לא הוה בידיה.
- קנקנין של נכרים אסורין או מותרין? לא הוה בידיה. ב
- מה שימש משה כל שבעת ימי המלואים? לא הוה בידיה. אזל ושאל בי מדרשא. אמרו ליה,
- הלכתא: מתענין לשעות, ומתפללין תפלת תענית.
- והלכתא: קנקנין של נכרים לאחר שנים עשר חדש מותרין.
- במה שימש משה כל שבעת ימי המלואים - בחלוק לבן. רב כהנא מתני: בחלוק לבן שאין לו אימרא.

צמצום דברי אביי: אמר רב חסדא: הא דאמרת מתענין לשעות - והוא שלא טעם כלום עד הערב. קושי: אמר ליה אביי: הא תענית מעלייתא היא!
תירוצ: לא צריכא דאימלך אימלוכי.

עוד דין באותו עניין: ואמר רב חסדא: כל תענית שלא שקעה עליו חמה - לא שמייה תענית.

קושי מברייתא 1: מיתבי: **אנשי משמר מתענין ולא משלימין!**

תירוצ: התם לצעורי נפשיה בעלמא הוא.

קושי 2: תא שמע: דאמר רבי אליעזר ברבי צדוק: אני מבני בניו של סנאב בן בנימין, ופעם אחת חל תשעה באב להיות בשבת, ודחינוהו לאחר השבת והתענינו בו ולא השלמנוהו, מפני שיום טוב שלנו הוא!

תירוצ: התם נמי לצעורי נפשיה בעלמא הוא.

קושי 3: תא שמע, דאמר רבי יוחנן: אהא בתענית עד שאבוא לביתי!

תירוצ: התם לשמוטיה נפשיה מבי נשיאה הוא דעבד.

דין בנושא קבלת תענית: אמר שמואל: כל תענית שלא קיבל עליו מבעוד יום - לאו שמייה תענית,

שאלה: ואי יתיב מאי?

תשובה: אמר רבה בר שילא: דמי למפוחא דמליא זיקא.

שאלה: אימת מקביל ליה?

תשובה:

- רב אמר: במנחה,
 - שמואל אמר: בתפלת המנחה.
- ניסיון להכריע: אמר רב יוסף: כוותיה דשמואל מסתברא, דכתיב במגילת תענית: להן כל איניש דייתי עלוהי מקדמת דנא ייסר. מאי לאו ייסר עצמו בצלו?
דחייה: לא, יאסר עצמו.

מחלוקת בענין: פליגי בה רבי חייה ורבי שמעון ברבי:

חד אמר	חד אמר
יאסר	יאסר
יחד שקיבל עליו שני וחמישי (ושני) של כל השנה כולה, ואירעו בו ימים טובים הכתובין במגילת תענית, אם נדרו קודם לגזרתנו - יבטיל נדרו את גזרתנו. ואם גזרתנו קודמת לנדרו - תבטל גזרתנו את נדרו	כדאמרינן

תנו רבנן : עד מתי אוכל ושותה

רבי	רבי אליעזר בר שמעון
עד שיעלה עמוד השחר	עד קרות הגבר

צמצום דברי הבריתא : אמר אביי : לא שנו אלא שלא גמר סעודתו, אבל גמר סעודתו - אינו אוכל.

קושי : איתיביה רבא : **גמר ועמד הרי זה אוכל!**

תירוץ : התם כשלא סילק.

גירסה אחרת של הסוגיה :

צמצום דברי הבריתא : אמר **רבא** : לא שנו אלא כשלא ישן, אבל ישן - אינו אוכל.

קושי : איתיביה אביי : **ישן ועמד הרי זה אוכל!**

תירוץ : התם במתנמנם.

שאלת בירור : היכי דמי מתנמנם?

תשובה : אמר רב אשי : נים ולא נים, תיר ולא תיר, דקרו ליה ועני, ולא ידע

אהדורי סברא, וכי מדכרי ליה - מדכר.

דין : אמר רב כהנא אמר רב : יחיד שקיבל עליו תענית - אסור בנעילת הסנדל, חיישינן שמא תענית צבור קיבל עליו.

שאלת בירור : היכי ליעבד?

תשובה : אמר רבה בר רב שילא : לימא הכי : למחר אהא לפניך בתענית יחיד.

מעשה לסתור : אמרו ליה רבנן לרב ששת : הא קא חזינן רבנן דמסיימי מסנייהו ואתו לבי

תעניתא!

דחייה : איקפד, ואמר להו : דלמא מיכל נמי אוכל.

נוהגים אחרים בעניין נעילת הסנדל : אביי ורבא מעיילי כי מסיימי אפנתא. מרימר ומר זוטרא

מחלפי דימינא לשמאלא, ודשמאלא לימינא. רבנן דבי רב אשי נפקי כי אורחייהו. סברי כי הא

דאמר שמואל : אין תענית צבור בבבל אלא תשעה באב בלבד.